

DOĞU AKDENİZ

Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılması

Türkiye'nin Siyasi ve Hukuki Tezleri

Sahadaki Uygulamaları

Çağatay Erciyes
Büyükelçi
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık-Hudut
Genel Müdürü
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

İstanbul Kültür Üniversitesi – GPOT – 20 Aralık 2019

20/12/2019

Çağatay Erciyes

1

DENİZ YETKİ ALANLARI

20/12/2019

Çağatay Erciyes

2

DOĞU AKDENİZ		
MUKAYESE	KITA SAHANLIĞI	MÜNHASIR EKONOMİK BÖLGE
LİMİT	200 deniz mili (350 dm)	200 deniz mili
EGEMEN HAKLAR	Deniz tabanı ve altındaki doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesine yönelik egemen haklar.	Deniz tabanı ve altındaki doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesine yönelik egemen haklar + Su kütlesindeki doğal kaynakların korunması ve işletilmesi + Enerji Üretimi (Rüzgar, Akıntı, Su)
İLAN İHTİYACI	HAYIR (ab initio-ipsa facto)	EVET
SUNİ ADALAR, TESİSLER VE YAPILAR	✓	✓
SEYRÜSEFER VE ÜST UÇUŞ SERBESTİSİ	✓ (Araştırma ve Sondaj gemileri hariç)	✓ (Araştırma ve Sondaj gemileri hariç) + Balıkçı Tekneleri hariç
SAHİLİ BULUNMAYAN VE COĞRAFİ BAKIMDAN ELVERİŞSİZ DEVLETLERİN HAKLARI	X	✓

MEB OLMAYAN BİR DENİZ ALANINDA KITA SAHANLIĞI OLABİLİR.
ANCAK KITA SAHANLIĞI OLMAYAN BİR DENİZ ALANINDA MEB OLAMAZ.

20/12/2019 Çağatay Erciyes 3

DOĞU AKDENİZ

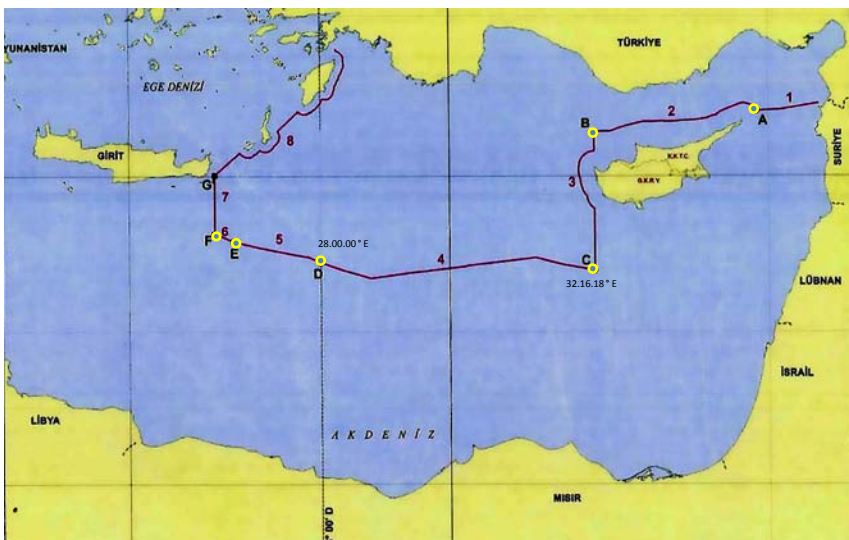

**DOĞU AKDENİZ'DE
ÇAKIŞAN KS/MEB
SINIRLARI**

20/12/2019 Çağatay Erciyes 5

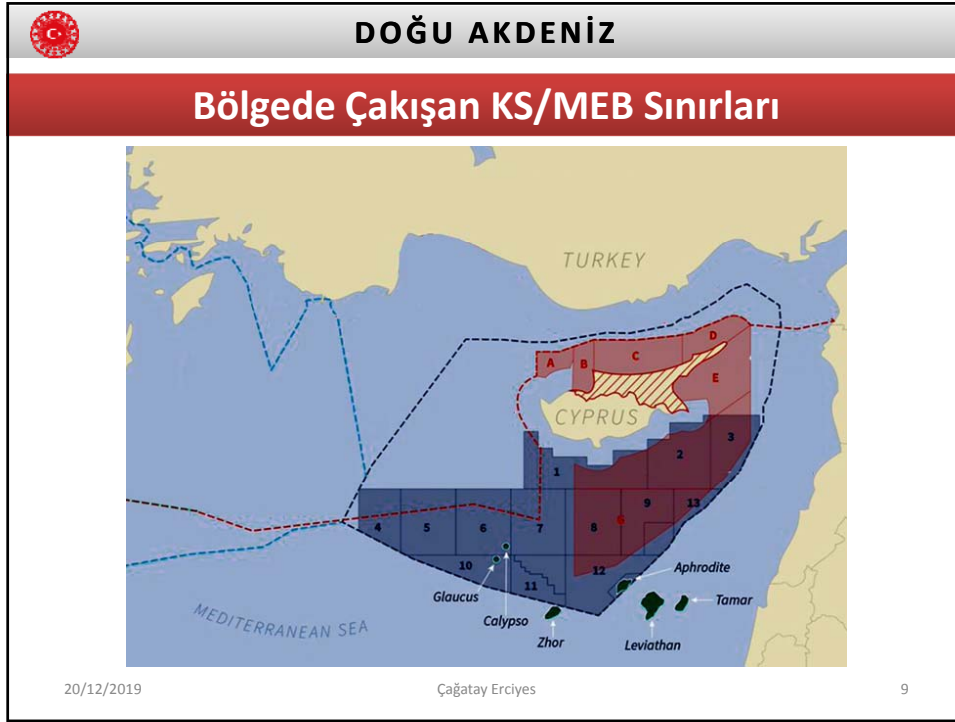
DOĞU AKDENİZ

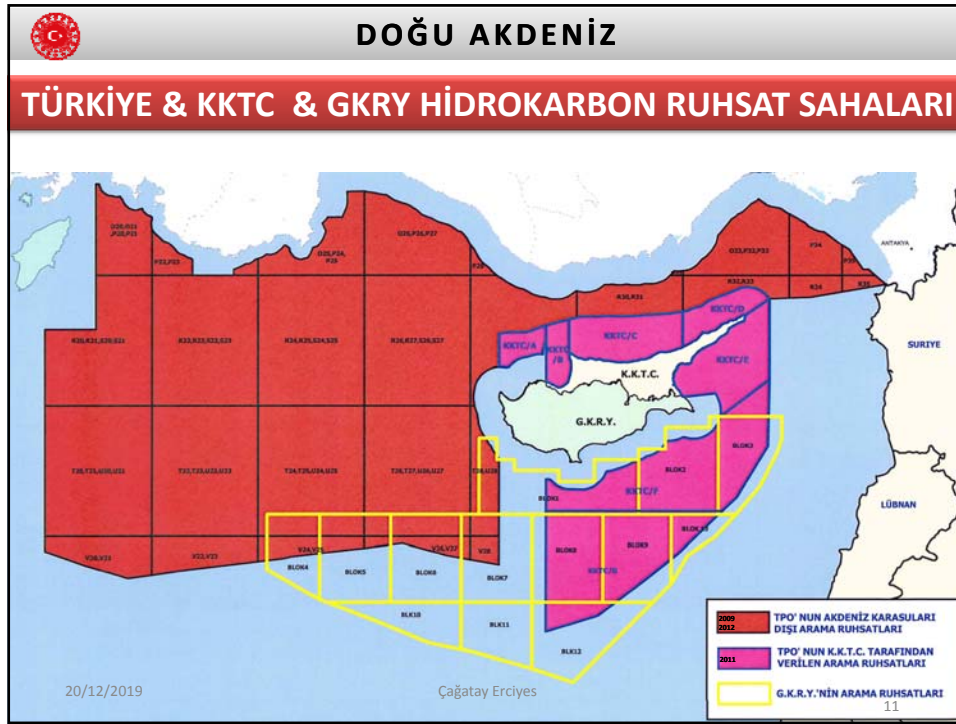
Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki KS/MEB sınırları

20/12/2019 Çağatay Erciyes 6

DOĞU AKDENİZ

TARAFLARIN HUKUKİ TEZLERİ

20/12/2019 Çağatay Erciyes 13

DOĞU AKDENİZ

RUM-YUNAN TEZİ

- Adaların istisnasız ve koşulsuz KS/MEB hakkı vardır (BMDHS m.121).
- KS/MEB sınırlandırması "eşit uzaklık ilkesine" göre yapılır.

TÜRKİYE'NİN TEZİ

- Hak sahibi olma ve sınırlandırma aynı şey değildir.
- KS/MEB sınırlandırması hakçılık ilkesine göre yapılır. Eşit uzaklık değil (BMDHS 74-83)
- Adalara
 - o Konumları (ana karalar arasındaki ortay hattın yanlış tarafında kalmaları)
 - o Cephe uzunluklularının kısa olması
 - o Ana karaların KS'nı kesmeleri
 durumunda sıfır etki (sadece karasuları) verilebilir.
- Bunu destekleyen çok sayıda Mahkeme Kararı ve Devlet Uygulaması vardır.

Çağatay Erciyes @CErciyes · 30 Nov

(i) Türkiye'nin kıyısal projeksiyonunu ve kıta sahanlığını kesen (ii) ana karalar arasındaki ortay hattın yanlış tarafında kalan (iii) kıyı uzunluğu Türk ana karası ile kıyaslanmayacak ölçüde küçük olan ADALAR Kıta Sahanlığı ve MEB yaratmamalıdır. 🇹🇷 🇬🇷 Deniz Sınırı Anlaşması

Çağatay Erciyes @CErciyes · 29 Nov

Islands (i) cutting off Turkey's coastal projection and CS (ii) lying on the wrong side of the median line: between mainlands (iii) with minimal coastal lengths comparing to Turkey's mainland should not generate CS/EEZ. 🇹🇷 🇬🇷 Turkey-Libya MBD Agreement

20/12/2019 14

DOĞU AKDENİZ

KS/MEB Sınırlandırmasında Adaların Etkisi

Uluslararası yargı kararları ve ikili anlaşmalardan bazı örnekler

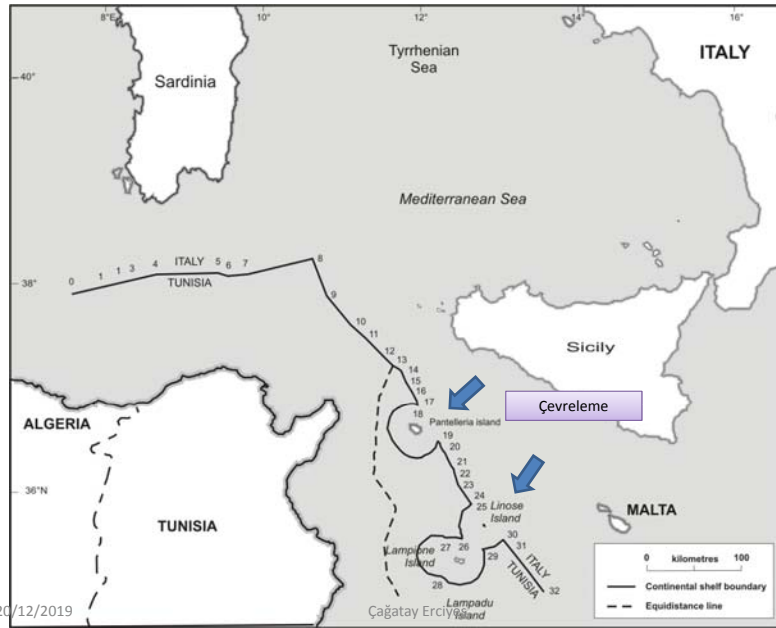
20/12/2019 Çağatay Erciyes 15

UAD Kararı - 1977-78 İngiltere-Fransa

Çağatay Erciyes

16

1971 Tunus-İtalya Anlaşması

1978 Papua Yeni Gine - Avustralya Anlaşması

Papua Yeni Gine'ye birkaç mil uzaklıktaki Avustralya adaları "yanlış konumdaki adalar" ÇÖZÜM

1978 Torres Boğazı Anlaşması

20

1978 Papua Yeni Gine ve Avustralya Anlaşması

- ❖ Karaları ve KS sınırları
- ❖ Karasuları genişliği 3NM olarak belirlendi
- ❖ Yanlış konumdaki adalar çevreledi.
- ❖ Ortak Balıkçılık Bölgeleri oluşturulması hususunda uzlaşıldı.
- ❖ Ortak Koruma Bölgesi oluşturuldu.

20/12/2019

Çağatay Erciyes

21

DOĞU AKDENİZ

20/12/2019

Çağatay Erciyes

22

DOĞU AKDENİZ

NASIL BAŞLADI ?

20/12/2019 Çağatay Erciyes 25

DOĞU AKDENİZ

**KKTC ve Türkiye'nin Hakları Hilafına
GKRY'NİN KIBRIS MESELESİ ÇÖZÜLMEDEN
ATTIĞI TEK YANLI ADIMLAR**

2003 GKRY-Mısır Anlaşması

Türkiye'nin KS hakları hilafına Kıbrıs Türklerinin hakları hilafına

2007 GKRY-Lübnan Anlaşması

Kıbrıs Türklerinin hakları hilafına

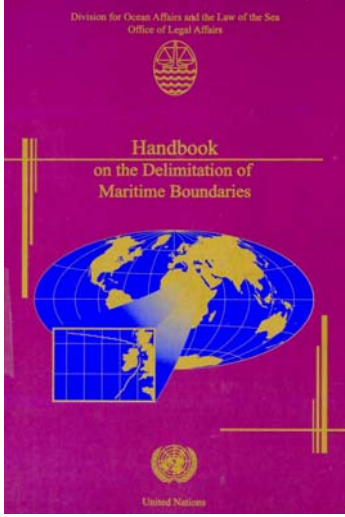
2010 GKRY-İsrail Anlaşması

Kıbrıs Türklerinin hakları hilafına

20/12/2019 Çağatay Erciyes 26

DOĞU AKDENİZ

İKİLİ DS ANLAŞMALARINDA TEMEL UA HUKUK KURALI

20/12/2019

**DENİZ SINIRI
ANLAŞMALARI**

**3. TARAFLARIN HAK VE
ÇIKARLARINI İHLAL
ETMEMELİDİR.**

**İkili anlaşmalarda deniz
sınırı çizgisi 3. tarafın
potansiyel iddiası ile
çakışmayacak bir noktada
durdurulmalıdır.**

Çağatay Erciyes 27

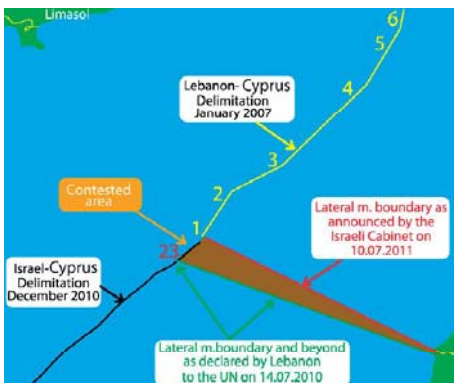
DOĞU AKDENİZ

İKİLİ ANLAŞMALARDA TEMEL UA HUKUK KURALI

2003 GKRY-Mısır Anlaşması
Türkiye'nin haklarını ihlal etti.

20/12/2019

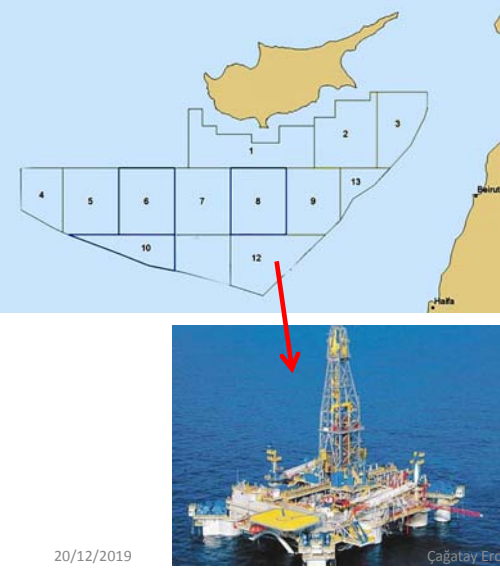

2010 GKRY-İsrail Anlaşması Lübnan'ın haklarını ihlal etti.

Çağatay Erciyes 28

DOĞU AKDENİZ

GKRY'nin tek yanlı adımları

20/12/2019

Çağatay Erciyes

2006-2007
2-3 Boyutlu Sismik Araştırma

2007
Ruhsat sahaları belirleme ve ilk ihale

2011
İlk Sondaj (19 Eylül)

TC ve KKTC tüm bu tek yanlı faaliyetlere hukuki ve siyasi olarak itiraz etti.

29

DOĞU AKDENİZ

KKTC ve Türkiye'nin Mukabil Adımları

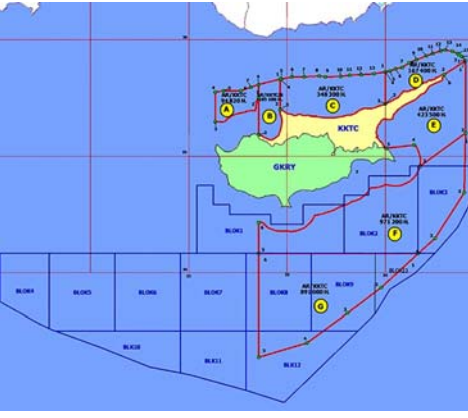
Türkiye-KKTC
Kıta Sahranlığı Sınırlandırma Anl.
21 Eylül 2011

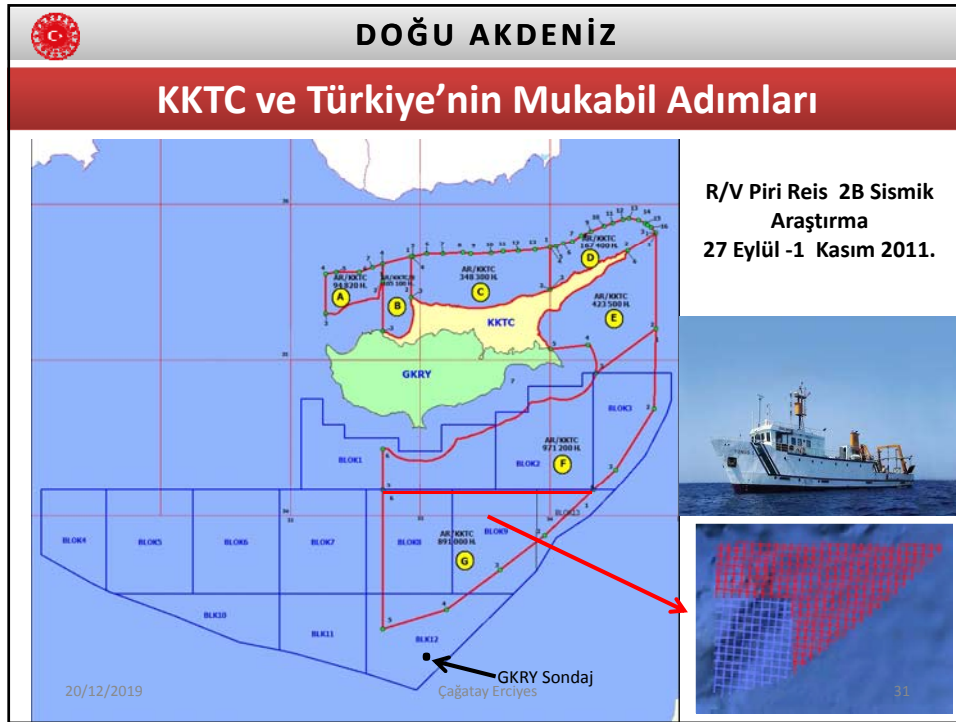
20/12/2019

Çağatay Erciyes

KKTC'nin ruhsat sahaları belirlemesi
ve TPAO ile Anlaşması
22 Eylül 2011

30

DOĞU AKDENİZ

KKTC İŞBİRLİĞİ ÖNERİSİ
24 EYLÜL 2011

☐ KKTC ve GKRY hidrokarbon faaliyetlerini nihai çözüme ulaşılan dek eşzamanlı olarak durdursun.

☐ VEYA hidrokarbon faaliyetlerinin geleceği konusunda gelir paylaşımı dahil olmak üzere ortak karar alınsın.

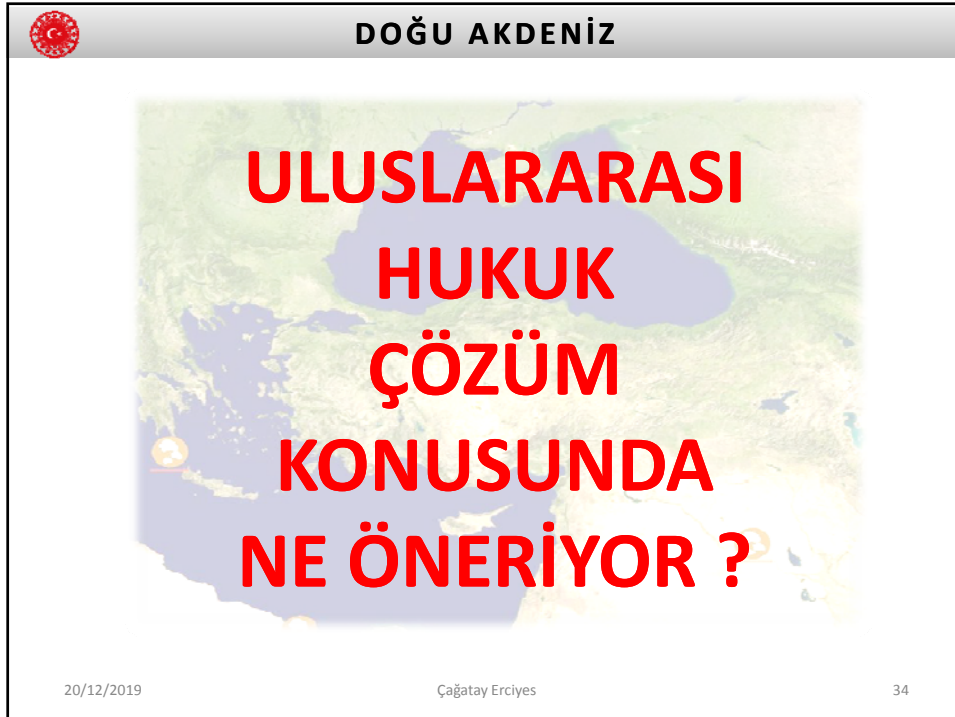
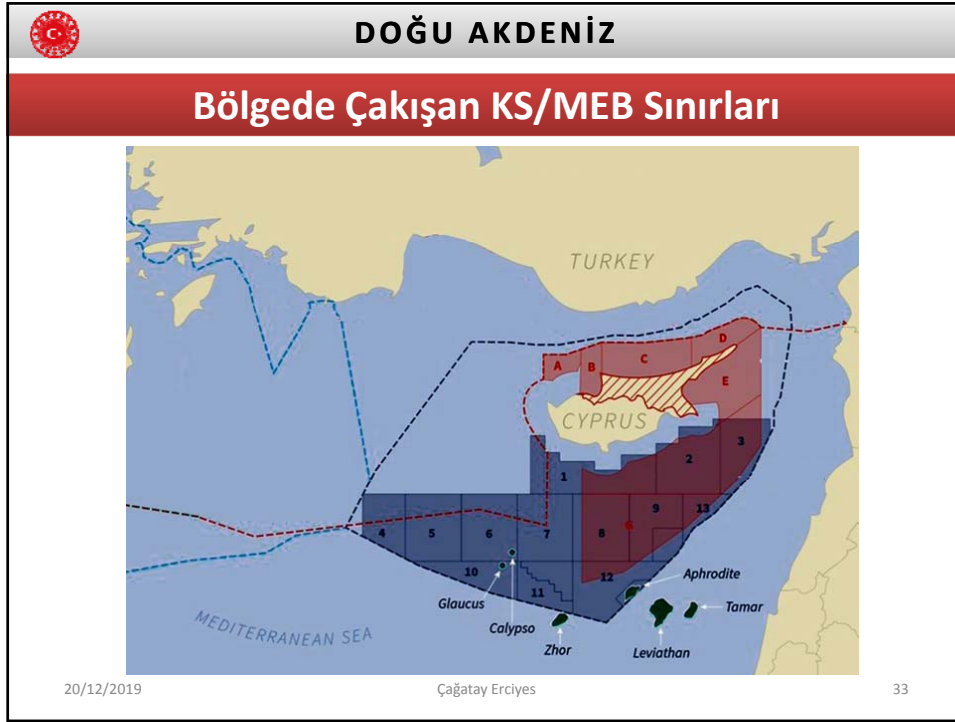
KKTC İŞİRLİĞİ ÖNERİSİ
2012

KKTC İŞİRLİĞİ ÖNERİSİ
13 TEMMUZ 2019

20/12/2019

Çağatay Erciyes

32

 DOĞU AKDENİZ

Müzakare -İkili Anlaşma
(3. tarafların haklarını ihlal etmeyen)

Uluslararası Tahkim veya Mahkeme

Ortak İşletme

20/12/2019 Çağatay Erciyes 35

 DOĞU AKDENİZ

TÜRKİYE'NİN POLİTİKASI

TÜRKİYE'NİN HAKLARI	KKTC'NİN HAKLARI
Türkiye KS haklarını kararlılıkla korumaya devam edecektir.	
<u>Türkiye GKRY hariç tüm Akdeniz ülkeleri ile deniz sınırlarının belirlenmesi için diyaloga hazırdır.</u>	
Kıbrıs Adasının batısında sınırlandırma ancak Kıbrıs meselesi çözüldükten sonra ele alınabilir.	
Türkiye Ada'nın eşit ortağı olan Kıbrıs Türklerinin haklarını, bu haklar garanti altına alınıncaya kadar kararlılıkla korumaya devam edecektir.	
KKTC'nin 13 Temmuz 2019 işbirliği önerisi KKTC'nin haklarının garanti altına alınması için önemli bir fırsattır.	

20/12/2019 Çağatay Erciyes 36

DOĞU AKDENİZ

**AB TUTUMU
ULUSLARARASI
HUKUKA UYGUN MU ?**

20/12/2019 Çağatay Erciyes 37

DOĞU AKDENİZ

HAYIR

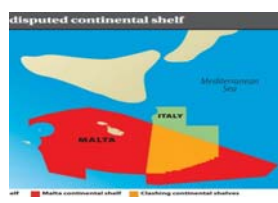
- ❑ AB'nin deniz sınırlarının belirlenmesi konusunda yetkisi yoktur. AB uluslararası bir mahkeme gibi hareket edemez.
- ❑ Uluslararası hukuka göre AB Türkiye'nin hidrokarbon faaliyetlerini yasadışı olarak niteleyemez.
- ❑ AB'nin çakışan deniz yetki alanları konusunda tarafsız kalması gerekir.

**İspanya-
Fransa**

**Slovenya-
Hırvatistan**

Malta-İtalya

20/12/2019 Çağatay Erciyes 38

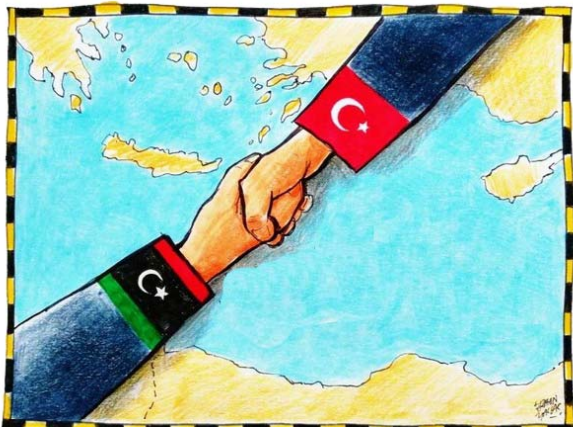
DOĞU AKDENİZ

**TÜRKİYE-LİBYA
KS/MEB SINIRI
ANLAŞMASI**

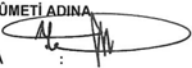
20/12/2019 Çağatay Erciyes 39

DOĞU AKDENİZ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT HÜKÜMETİ
ARASINDA
AKDENİZ'DE DENİZ YETKİ ALANLARININ
SINIRLANDIRILMASINA İLİŞKİN
MUTABAKAT MUHTIRASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
İMZA :
İSİM : Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
UNVAN : Dışişleri Bakanı

LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT
HÜKÜMETİ ADINA
İMZA :
İSİM : Mohamed Taher SIYALA
UNVAN : Dışişleri Bakanı

20/12/2019 Çağatay Erciyes 40

İÇERİK

Dibaçe

BM Şartına Atıf – Hakça ve Adil Sınırlandırma

Madde 1

KS/MEB sınırlarının koordinatları

Ek 1 (Sınır Haritası) ve Ek 2 (Esas Noktalar Haritası) atıf

Madde 2

Ekler ayrılmaz bütün

Madde 3

BM'ye kayıt

Madde 4

Tadil ve gözden geçirme diplomatik yollardan – ortak mutabakatla

Sınıraşan tek rezervde işbirliği

Başka ülkelerle sınırlandırma yapmadan önce bilgilendirme/danışma

Madde 5

Yürürlüğe giriş – 3 Dil

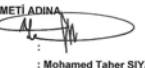
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İMZA :

İSİM : Mevlüt ÇAVUŞOĞLU

UNVAN : Dışişleri Bakanı

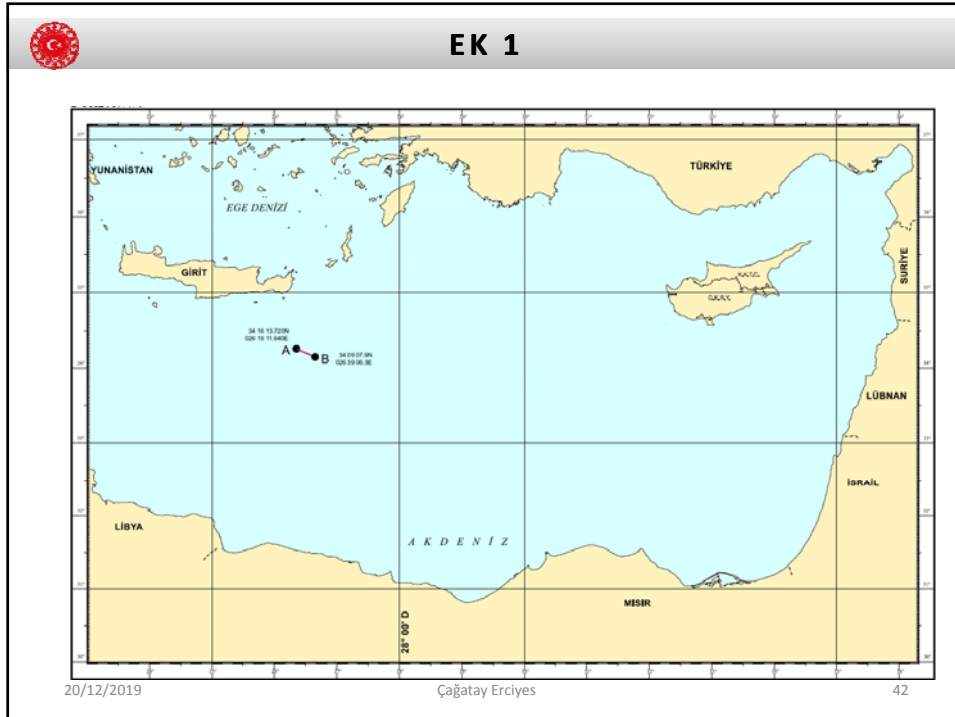
LIBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT
HÜKÜMETİ ADINA

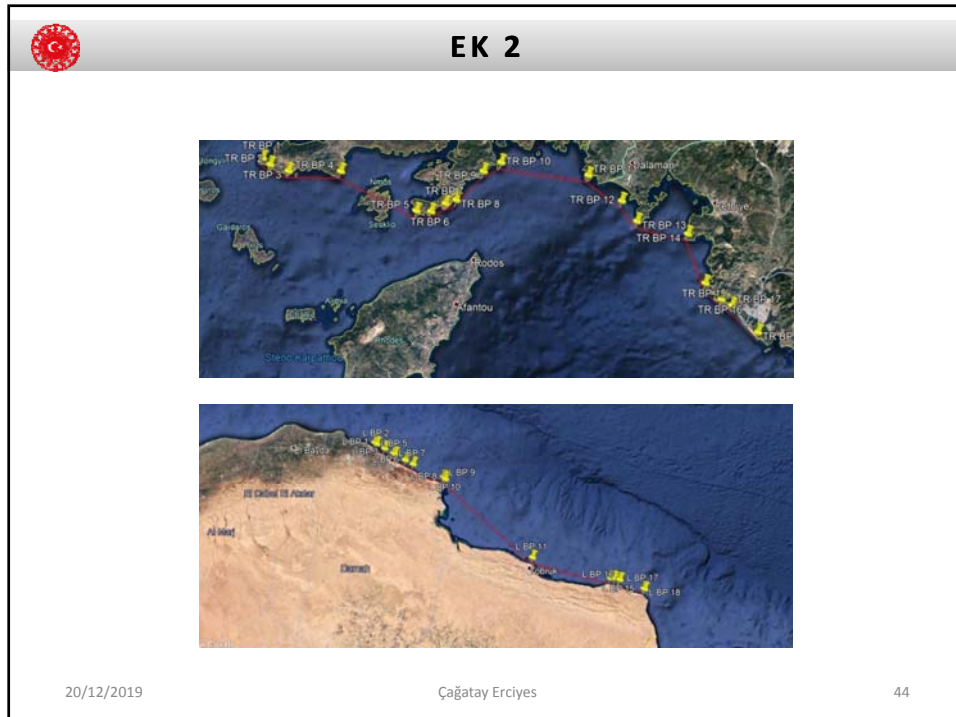
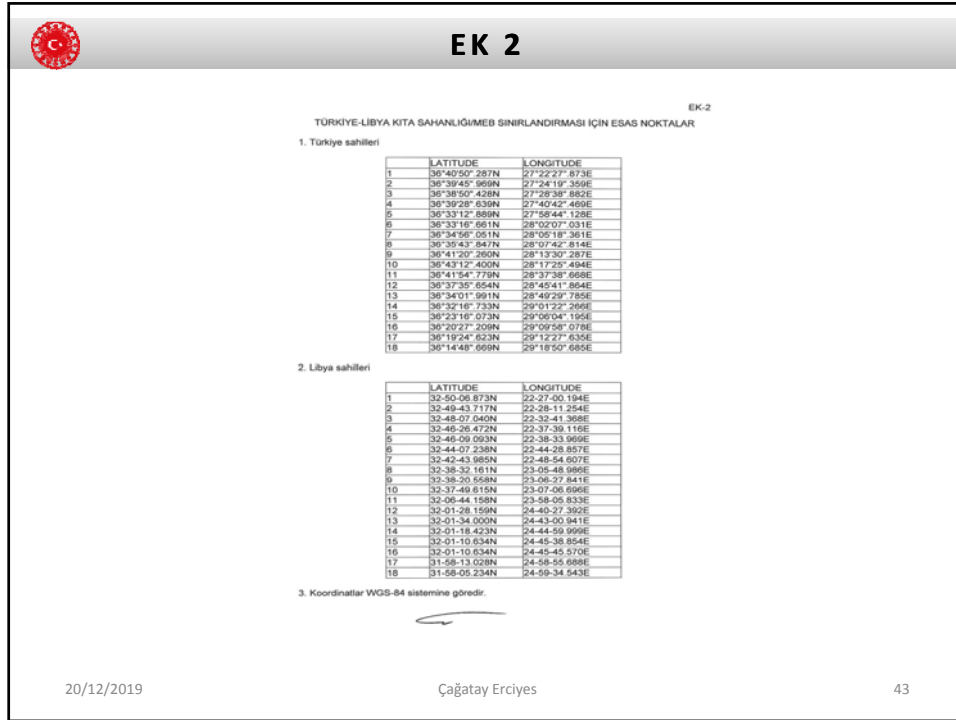
İMZA :

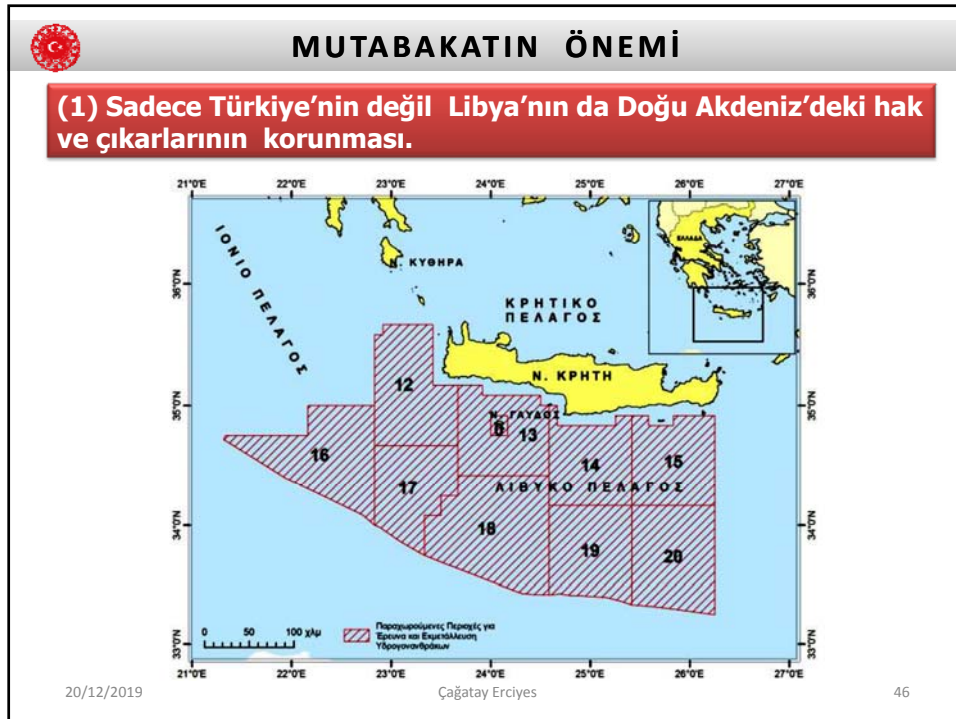
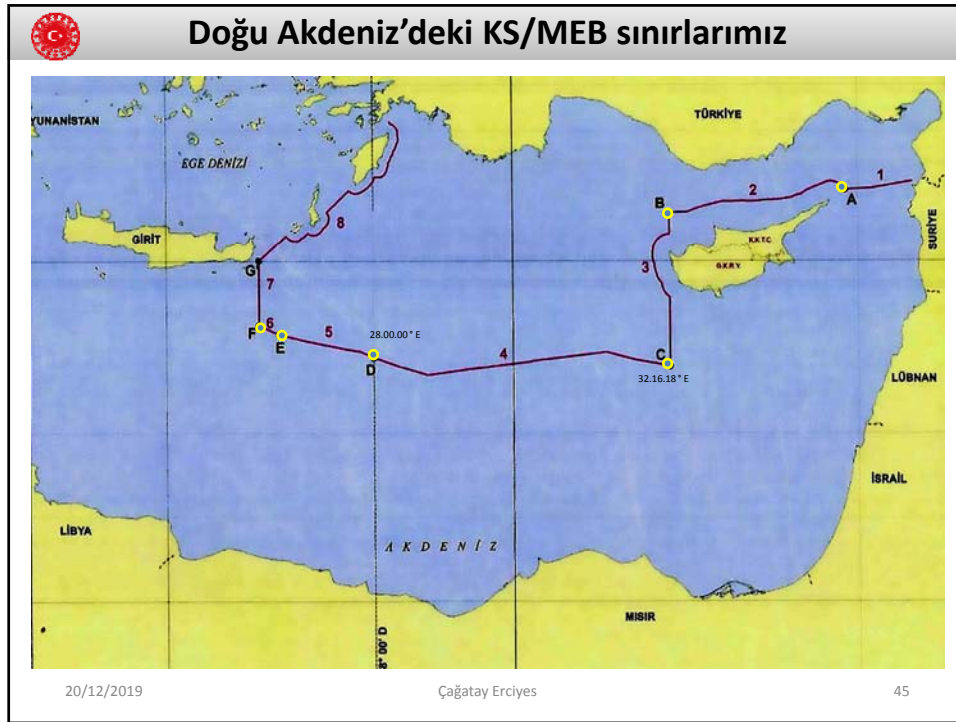
İSİM : Mohamed Taher SIYALA

UNVAN : Dışişleri Bakanı

20/12/2019 41

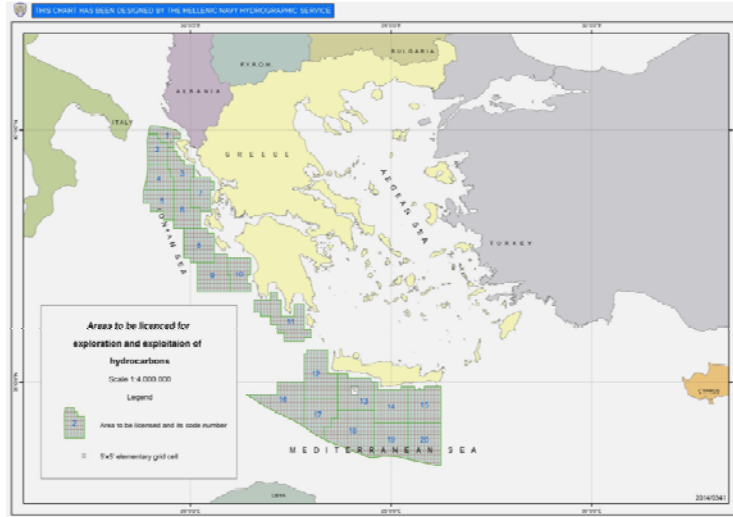

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(1) Sadece Türkiye'nin değil Libya'nın da Doğu Akdeniz'deki hak ve çıkarlarının korunması.

20/12/2019

Çağatay Erciyes

47

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(1) Sadece Türkiye'nin değil Libya'nın da Doğu Akdeniz'deki hak ve çıkarlarının korunması.

20/12/2019

Çağatay Erciyes

48

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(1) Sadece Türkiye'nin değil Libya'nın da Doğu Akdeniz'deki hak ve çıkarlarının korunması.

62.523,25 KM²
18.228,86 NM²

20/12/2019 49

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(1) Sadece Türkiye'nin değil Libya'nın da Doğu Akdeniz'deki hak ve çıkarlarının korunması.

101.606,67 KM²
29.623,77 NM²

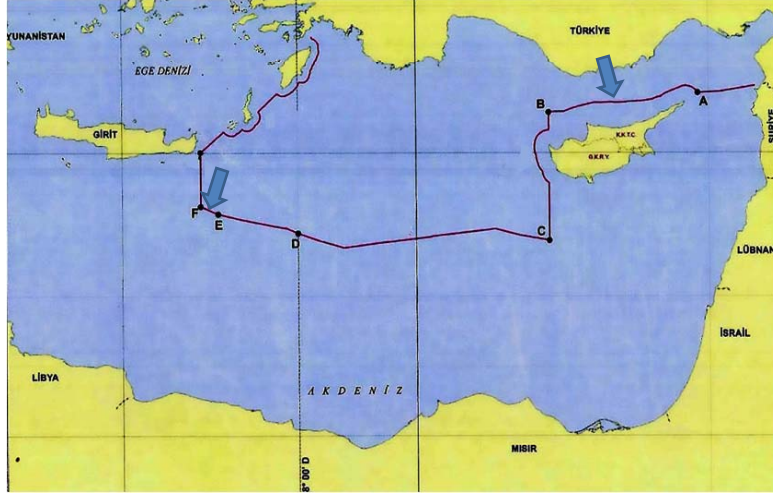
LİBYA KAZANÇ
36.083 km²
11.394 nm²

20/12/2019 50

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(2) Ülkemizin Doğu Akdeniz'deki ikinci sınırlandırma Anlaşması olması

20/12/2019

Çağatay Erciyes

51

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(3) Anlaşmanın ülkemizin HUKUKİ tezlerine destek veriyor olması

- Adaların otomatik olarak KS/MEB yaratmaması (entitlement vs delimitation)
- Hakkaniyet ilkesi / Hakça ve Adil Sınırlandırma
- Cephe uzunluklarının dikkate alınması
- Türkiye'nin kıyasal projeksiyonunun – KS'nın kesilmemesi

20/12/2019

Çağatay Erciyes

52

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(4) Anlaşmanın ülkemizin Doğu Akdeniz’de deniz yetki alanlarımızın Batı Sınırlarını netleştirmiş olması

20/12/2019 Çağatay Erciyes 53

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(5) Anlaşmanın Türkiye’yi Doğu Akdeniz’de izole etmeye ve çevrelemeye çalışan siyasi – ekonomik inisiyatiflere güçlü bir yanıt teşkil etmesi

Yunanistan ve GKRY’nin maksimalist KS/MEB iddiaları

❖ Rum/Yunan İkilisinin Bölge Ülkeleri ile Oluşturduğu Üçlü Görüşme mekanizmaları.

❖ Akdeniz Gaz Forumu.

20/12/2019 Çağatay Erciyes 54

MUTABAKATIN ÖNEMİ

(6) Anlaşma diğer bölge ülkelerini GKRY ile yaptığı anlaşmaları gözden geçirmeye ve/veya hukuki tezlerini gözden geçirmeye sevk edebilir.

20/12/2019

Çağatay Erciyes

55

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM

- ❖ **Anlaşmanın onay işlemleri 8 Aralık 2019 itibariyle tamamlandı. BM'ye tescil ettiriliyor.**
- ❖ **Anlaşmanın uluslararası hukuka aykırı olduğu yolundaki söylemler reddediliyor.**
- ❖ **Libya ile yakın işbirliği devam ettirilecek.**
- ❖ **Doğu Akdeniz'de hem kendi haklarımız, hem KKTC'nin hakları hem sahada hem, masada korunmaya devam edilecek**
- ❖ **Bölge ülkelerine diyalog ve görüşme çağrılarımız sürdürülecek.**
- ❖ **Kıbrıs politikamız kararlılıkla devam ettirilecek.**
- ❖ **Sahadaki devlet uygulamalarımız kararlılıkla sürdürülecek.**

20/12/2019

Çağatay Erciyes

56